

РОЛЬ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Машенко Марина Анатоліївна,

Завідувач кафедри, д.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

м. Харків, Україна

mmashchenko@ukr.net

Вступ. Економічна складова в рамках сталого розвитку передбачає раціональне балансування оптимального використання обмежених ресурсів і погодженості потреб суспільства. Екологічна складова концепції сталого розвитку спрямована на ресурсозбереження, охорону природи й еколого-безпечне виробництво. Завдання соціальної складової сталого розвитку полягає в збереженні стабільності соціальної системи, припиненні руйнівних конфліктів серед людей, відповідальності держави, суспільства, бізнесу. Зазначені складові є інвайронментальною складовою економічної політики. Цим і визначається актуальність теми дослідження.

Мета роботи. Теоретичне обґрунтування значення інвайронментальної безпеки як складової економічної політики.

Матеріали та методи. Економічна, екологічна та соціальні складові інвайронментальної безпеки мають місце у роботах вчених-економістів [1,2,3,4]. Зарубіжні та вітчизняні вчені доволі активно досліджують проблеми екологічної свідомості, виявляють особливості екологічної освіти і поведінки різних соціальних груп в системі «людина-природа-технологія».

Разом з тим екологічні, економічні, соціальні проблеми окремо вирішують у своїх дослідженнях багато вітчизняних та зарубіжних вчених. Але поєднання усіх трьох напрямів як невід'ємних одне від одного, особливо тих, що проводяться в Україні, дуже мало.

Результати та обговорення. Держава та інші суб'єкти господарювання, які взаємодіють із підприємством, являють собою умови зовнішнього середовища, які впливають на рівень його безпеки. У деяких випадках підприємство практично безсило впливати на зовнішнє середовище, воно змушене певною мірою до нього пристосовуватися. Однак вплив через внутрішні механізми, на внутрішнє

середовище підприємства є безпосередньою умовою забезпечення власної безпеки. Саме тому підприємство є ланкою в системі його економіки й змушене змінюватися разом з ним, приймаючи таким чином "правила гри", що задає держава. Саме тому будь-які системні перетворення мають також відбуватися на рівні державних інституцій, торкаючись усіх сфер їх функціонування. Головною метою економічної безпеки підприємства є забезпечення його стійкого та максимально ефективного функціонування в даний час забезпечення високого потенціалу розвитку та просування підприємства в майбутньому.

Найбільш ефективно використання корпоративних ресурсів підприємства, необхідне для виконання цілей бізнесу, досягається шляхом запобігання загрозам негативних впливів на економічну безпеку підприємства і досягнення таких основних функціональних цілей економічної безпеки підприємства:

забезпечення високої фінансової ефективності роботи підприємства, його фінансової стійкості і незалежності;

забезпечення технологічної незалежності підприємства і досягнення високої конкурентоспроможності його технологічного потенціалу;

висока ефективність менеджменту підприємства, оптимальність і ефективність його організаційної структури;

високий рівень кваліфікації персоналу підприємства і його інтелектуального потенціалу, ефективність корпоративних науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських робіт;

високий рівень екологічності роботи підприємства, мінімізація руйнівного впливу результатів виробничої діяльності на стан навколишнього середовища;

якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства;

забезпечення захисту інформаційного середовища підприємства, комерційної таємниці і досягнення високого рівня інформаційного забезпечення роботи всіх його служб;

забезпечення безпеки персоналу підприємства, його капіталу, майна і комерційних інтересів [1].

Оскільки економічна безпека підприємства має прямий причинно-наслідковий зв'язок із системою та результатами стратегічного планування розвитку, найважливішим етапом її забезпечення є прогнозування факторів

впливу та показників економічної безпеки. Розробка стратегічного плану має проводитися з урахуванням цілей виробництва, засобів і можливостей їх досягнення, конкурентного середовища, умов господарювання.

Зміни довкілля мають соціальне значення. Суспільство осягає закони природи і опановує природні ресурси. Тим не менш, суспільство в процесі господарської діяльності не здатне змінити природні закони або підпорядкувати їх соціальним закономірностям. Особливості сучасної екологічної ситуації в народному господарстві, перетин і взаємодія різнорідних закономірностей в умовах тієї чи іншої соціальної системи, взаємопов'язаної з певною екосистемою, потребують обережного втручання. Тому визначення взаємодії суспільства і природи в умовах, коли природне середовище повністю включено в процеси людської життєдіяльності на всіх її рівнях та впливає на хід господарських процесів та рішень є актуальним.

Економічну систему неправомірно розглядати поза соціальних відносин. Соціальна складова, вбудовуючись в економічну систему, стає її невід'ємною частиною. Вільна конкуренція сприяє розвитку, якщо вона базується на усталеній системі соціальних норм. Вільна економічна поведінка реалізується в рамках широких цінностей. І чим глибше протікає цей процес, тим активніше проявляється творча роль вільної конкуренції, тобто для конкуренції потрібен серйозний соціальний фундамент.

Соціальна складова охоплює широке коло соціальних відносин, що складаються в процесі здійснення економічного співробітництва, різноманітних форм соціальної діяльності на внутрішньо корпоративному, місцевому, регіональному та державному рівнях. Багато соціальних відносин виникають і функціонують не окремо від виробничих відносин, а разом з ними, будучи «злитими» в єдине ціле (спільна праця, умови праці, колективна продуктивна сила, взаємодопомога, обмін досвідом та інформацією, солідарність тощо) [2].

Таким чином, зміст інвайронментальної економіки не обмежується змінами, зумовленими тільки економічними факторами.

Інвайронментальна безпека – це стан захищеності економіки та навколишнього середовища, який дозволяє зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатний до вирішення проблем збалансованого розвитку

економіки й поліпшення стану навколишнього середовища та сприяє розробці й реалізації національних концепцій екологічно стійкого розвитку й механізму його забезпечення [5, с. 55].

Всі фундаментальні дослідження проводилися світовими вченими, які спиралися на західну систему цінностей. Таким чином, в основі методології соціально-еколого-економічних досліджень лежить західний погляд на світ і екологічна парадигма представляє соціально-екологічну стратегію розвинених індустріальних країн.

Висновки. Ґрунтуючись на вищевикладеному, можна вважати, що перспективи економічного розвитку України пов'язані зі світовими інтеграційними процесами, тому втілення концепції сталого розвитку в господарювання є однією зі стратегічних задач сьогодення в нашій країні. Втілення концепції сталого розвитку мають важливе значення для майбутнього країни, оскільки дозволяють сформувати екологічно орієнтований світогляд населення, всебічно оцінити існуючі в країні екологічні та соціальні умови життєдіяльності населення з метою підвищення рівня і якості його життя. А це є необхідним для прийняття рішень і здійснення господарської діяльності згідно принципам сталого розвитку.

Такий підхід потребує нового погляду на державне регулювання та створення загальної соціально-економічної моделі економіки країни, в основі якого досягнення інвайронментальної безпеки.

Список літератури

1. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. Київ : Лібра, 2013. 280 с.
2. Дикань О. В., Мащенко М. А. Соціальні аспекти інвайронментальної безпеки. *Інноваційна економіка*. 2018. №3–4. С. 80–86.
3. Markus Hadler. Development in Selected Countries. The Influence of Global Ideas on Environmentalism and Human Rights. 2017. Pages 85–108.
4. Лисаускене М. В., Лихачева Т. И. Инвайронментальная социология : степени развития. *Вестник ВГУ : Гуманитарные науки*, 2005. №1. С. 313–321.
5. Мащенко М.А. Теоретичне обґрунтування сутності економічної

категорії «інвайронментальна безпека». *Вісник економіки транспорту і промисловості*. – 2017. – № 60. – С. 49-55.